ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ЧАСТКИ ПІДПРИЄМСТВА У ЗАБРУДНЕННІ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ: ПРОГНОЗНІ РОЗРАХУНКИ

С. ЦИМБАЛЮК
(Ірпінь)

Хімічна індустрія займає важливе місце у промисловому потенціалі України. Частка її продукції у валовому внутрішньому продукті становить більш як 6%. У загальному обсягу промислового виробництва рівень хімічної продукції протягом тривалого періоду залишається стабільним — 6,6%[1]. Значну питому вагу в структурі хімічного комплексу України має продукція Київського регіону. Зокрема, обсяг виробництва хімічної і нафтохімічної промисловості у діючих цінах за попередні роки дорівнював: для Києва — більш як 8%, для Київської області — близько 10%[2].

Хімічна і нафтохімічна промисловість є однією з базових галузей економіки, бо виконує важливу функцію задоволення зростаючих потреб у виробництві засобів виробництва і предметів споживання. Поряд з тим суттєво збільшується тиск діяльності підприємств цієї галузі на природні ресурси, невпинно розширюється коло проблем, пов'язаних з навколишнім середовищем. Сукупна дія всіх хімічних забруднювачів, що потрапляють в об'єкти природного середовища, завдає відчутних збитків регіону, який зазнав впливу викидів і скидів. Сукупний збиток, завданий регіону екстернальними ефектами функціонування підприємств, дістає свій прояв через шкоду, заподіяну здоров'ю населення, економіці, навколишньому середовищу та природним ресурсам, а також муніципальному господарству регіону.

Існуючим законодавством з охорони природного середовища та управління природними ресурсами запроваджено ряд економічних підойм[3]; вони являють собою складову частину системи регулювання, якою для підприємств встановлюються допустимі викиди і ліміти, що дозволяє контролювати продукування ними забруднення або споживання природних ресурсів. Річні ліміти є основою плати за забруднення і використання природних ресурсів. Перевищення дозволених показників карається стягненням компенсації за заподіяну шкоду.

У цій статті запропоновано підхід, який дозволяє здійснювати прогнозні розрахунки для інтегральної оцінки участі підприємств хімічної та нафтохімічної промисловості у забрудненні атмосферного повітря.

Оцінюючи розмір компенсації за екотоксикологічну ситуацію, що склалась у Київському регіоні, ми врахували величину викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Для цього проведено інвентаризацію таких викидів підприємствами хімічної і нафтохімічної промисловості за масою, компонентним складом, ступенем хімічної аг-

---

[1] Див.: Концепція розвитку хімічної промисловості України в 1998—2000 рр. «Хімічна промисловість України» № 2, 1998, с. 3.

[2] Див.: Статистичний щорічник Київської області за 1996 рік. К., 1997, 248 с.; Статистичний щорічник Київської області за 1997 рік. К., 1998, 258 с.; Київ у цифрах. Статистичний збірник. К., 1997, 175 с.; 1998, 142 с.

[3] Методика визначення розмірів плати і стягнення платежів за забруднення навколишнього природного середовища. Затв. Мінохорони середовища України 24.05.1993. К., 1993, 23 с.; Програма управління навколишнім природним середовищем. У кн.: Використання економічних інструментів для здійснення природоохоронної політики в Україні. К., 1997, 57 с.

ресивності і токсичності рідких та газоподібних речовин з використанням прийнятих форм періодичної звітності підприємств. Присвоївши оціночний індекс (K_i) кожному класу безпеки з рівновіддаленими інтервалами від 0 до 1 і спираючися на оціночну шкалу (див. табл. 1) за санітарно-гігієнічними показниками ($K_i(g)$) та показниками хімічної агресивності ($K_i(x)$), ми провели розрахунок річної інтегральної оцінки забруднення атмосферного повітря викидами шкідливих речовин[4].

Таблиця 1

Оціночна шкала токсичності і хімічної агресивності викидів та скидів промислових підприємств

$K_i(g)$	1,00	0,75	0,50	0,25	—
Клас безпеки	1	2	3	4	—
$K_i(x)$	1,00	0,80	0,60	0,40	0,20
Клас безпеки	5	4	3	2	1

Зв'язок між виробничою діяльністю хімічного комплексу та забрудненням навколишнього середовища залежить від багатьох факторів, а саме:

— асортименту продукції, що випускається;

— виробничої потужності (обсягу випуску продукції);

— технічного стану очисних споруд;

— наукомісткості виробництва (рівень чи ефективність використання природних ресурсів);

— рівня спрацьованості основних виробничих фондів;

— рівня відходності виробництва, умов зберігання відходів, їх утилізації і захоронення;

— здатності ландшафтів до асиміляції техногенних відходів (значення інтегрального індексу самоочищення) тощо.

Очевидно, що неефективне використання виробничих потужностей (неповна завантаженість технічного парку, нестабільна робота підприємства), надмірна спрацьованість основних виробничих фондів і оснащення, нераціональне використання природних ресурсів (води, повітря) у виробничих процесах, відсутність або мала ефективність очисного обладнання, невідповідність деякою мірою первинної та вторинної сировини умовам технологічних процесів, несвоєчасна профілактика основного виробничого устаткування, відсутність моніторингу забруднення атмосферного повітря промисловими викидами і погіршення екотоксикологічної ситуації внаслідок господарської діяльності підприємств хімічного комплексу, за наявності жорсткого природоохоронного законодавства та розвитку інститутів фінансової відповідальності за завдані соціально-екологічні втрати, можуть призвести до зменшення фінансового результату галузі, зниження рентабельності та конкурентоспроможності хімічної продукції.

Сукупна дія цих факторів формує галузевий вплив на економіко-екологічний стан регіону. Найзагомішим фактором є виробнича потужність та інтенсивність, тобто рівень господарської діяльності підприємств.

Загальна кількість підприємств хімічної та нафтохімічної промисловості (без хіміко-фармацевтичних) Київського регіону становить 31; на 1 січня 1997 р. з них активно функціонували 17. За обсягом продукції їх можна розподілити на три групи:

I група — підприємства з відносно високим рівнем економічної діяльності й обсягами продукції, не меншими за 30 млн. грн. (ВАТ «Росава», Білоцерківський завод гумотехнічних виробів, ВАТ «Валса»);

II група — підприємства середнього рівня економічної діяльності, з обсягами продукції, не меншими за 12 млн. грн. (ВАТ «Київгума», білоцерківське ВАТ «Трибо», київське ВАТ «Радикал», київське ЗАТ «Лакма», ВАТ «Київхімволокно» та ЗАТ «Київський завод полімерних матеріалів»);

III група — підприємства низького рівня економічної діяльності, обсяги продукції — до 12 млн. грн. (Броварський завод пластмас, Броварський шиноремонтний завод, ВАТ «Київський завод гумових і латексних виробів», ВАТ «Київський завод «Ріап», ЗАТ «Київський завод «Фотон», київське ЗАТ «ЕЛПО», ВАТ «Київський завод побутової хімії «Зоря», ЗАТ «Київський експериментальний завод побутової хімії»).

Як об'єкт досліджень було взято 9 підприємств з різних груп для вибору оптимальної математичної моделі залежності рівня викидів шкідливих речовин від обсягу випуску продукції. На базі цієї залежності формувалися прогнозні розрахунки. Залежність промислових емісій від виробничої активності (тобто екотоксикологічна ситуація на території, де розміщуються підприємства) може бути визначена за допомогою роз-

[4] Див.: Шостак Л. Б. Регулирование экономического роста в условиях природно-ресурсных ограничений. К., СОПС Украины НАНУ, 1998, 320 с.

робленої нами регресійної моделі, яка є корисною для здійснення експертної експрес-оцінки кількості викидів за наявності зареєстрованих даних про емісії та за їх відсутності. Загальні змінні моделі такі: ендогенна (залежна) змінна Y — річна розрахункова інтегральна оцінка забруднення повітря; екзогенна (незалежна) змінна X — обсяг промислової продукції (див. табл. 2).

Річна інтегральна оцінка забруднення атмосферного повітря викидами шкідливих речовин розраховувалася за залежністю:

$$Y = \sum_{i=1}^{n} M_i \cdot K_i(g) \cdot K_i(x), \qquad (1)$$

де Y — інтегральна оцінка забруднення (т/рік); M_i — маса викиду i-го компонента підприємства (т/рік)[5]; $K_i(x)$ — оціночний індекс хімічної безпеки i-го компонента (від 0,2 до 1, залежно від класу хімічної безпеки); $K_i(g)$ — оціночний індекс токсикологічної безпеки i-го компонента (від 0,25 до 1, залежно від класу безпеки за гігієнічними показниками шкідливості); n — число компонентів у викидах.

Результати розрахунків зведено у таблицю 2.

Таблиця 2

Інтенсивність господарської діяльності і рівень промислових емісій підприємств хімічної і нафтохімічної промисловості Київського регіону*

Назва підприємства	Випуск продукції (тис. т)	Обсяг продукції в цінах 1996 р. (тис. грн.)	Інтегральна оцінка забруднення атмосферного повітря (т/рік)**
«Київхімволокно»	3,472	12415	215,621
ВАТ «Росава», м. Біла Церква (тис. шт.)	3888,9	353468	147,611
ВАТ «Валса», м. Біла Церква (тис. шт.)	64,3	51554	99,917
Білоцерківський завод гумотехнічних виробів	1,72	61509	33,618
ВАТ «Радикал», м. Київ	43,589	25776	17,620
Київське ЗАТ «Лакма»	8,93	24451	9,724
Київський завод полімерних матеріалів	60,089	10473	19,025
ВАТ «Київський завод «Ріап»	0,097	1482	2,513
Київське ВАТ побутової хімії «Зоря»	0,448	1833,4	3,209

* За матеріалами Держкомстату України, форма СО.
** Авторські оцінки.

Регресійна модель залежності рівня емісій шкідливих речовин у повітря від обсягу випуску продукції формувалася за допомогою пакета прикладних програм «Stutgrafics 2.1. plus» (див. табл. 3).

Таблиця 3

Результати регресійного аналізу залежності викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря від обсягу випуску продукції (лінійна модель)

Параметр	Оцінка	Стандартна похибка	T-статистика	P-оцінка
Точка відліку (b_0)	15,694	11,73	1,34	0,229
Рівень похилу прямої (b_1)	0,00039	0,0009	4,3	0,0051

[5] Розраховано за даними форми № 2-ТП (повітря) періодичної звітності підприємств за 1996 р.

Побудована регресійна лінійна модель (рис. 1) адекватно описує існуючу залежність між розрахунковою інтегральною оцінкою забруднення повітря та обсягом випущеної продукції.

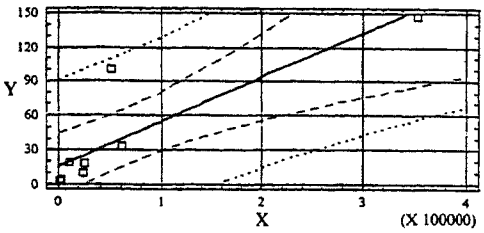

Рис. 1. Лінійна регресійна модель та її довірчі інтервали для залежності Y-X_1.

Критерії адекватності моделі свідчать про значні величини коефіцієнта детермінації (R^2), який показує, що зміна обсягу продукції на 75,5% визначає зміну у рівні забруднення (так званий F-критерій, або критерій Фішера: $F_{розр}$ = 18,48, що значно більше від $F_{крит.}$ = 5,99), а також величину суми квадратів похибок (SEE = 28,44)[6]. Ця залежність описується рівнянням:

$$\hat{y} = b_0 + b_1 \cdot x_i, \qquad (2)$$

де b_0 — вільний член рівняння;

$$b_0 = \overline{y} - b_1 \cdot \overline{x}, \qquad (3)$$

де $\overline{y}$ — середнє значення інтегральної оцінки забруднення атмосферного повітря (т); $\overline{x}$ — середнє значення обсягу випущеної продукції (тис. грн.); b_1 — величина збільшення забруднення при збільшенні обсягу продукції на 1 тис. грн., яка визначається за формулою:

$$b_1 = \frac{\sum_{i=1}^{n} x_i y_i - \frac{\sum_{i=1}^{n} x_i \cdot \sum_{i=1}^{n} y_i}{n}}{\sum_{i=1}^{n} x_i^2 - \frac{\left(\sum_{i=1}^{n} x_i\right)^2}{n}} \qquad (4)$$

де n — кількість об'єктів, які аналізуються.

У даному випадку модель прогнозування рівня емісій ($\hat{y}$) залежно від обсягу випуску продукції (x_1) набуває значень:

$$\hat{y} = 258{,}839 + 0{,}02629\ x_1. \qquad (5)$$

Одержаний результат свідчить: якщо випуск продукції збільшити на одну одиницю (або грошовий еквівалент), то, відповідно, на 0,39 кг збільшаться викиди шкідливих речовин в атмосферу (див. табл. 3). Тобто на кожну 1000 грн. випущеної продукції припадає в середньому 0,4 кг викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря. Це досить значний показник.

Для характеристики цього процесу розрахуємо коефіцієнт еластичності:

$$\varepsilon = \frac{\partial y}{\partial x} \cdot \frac{\overline{x}}{y(\overline{x})} = 0{,}62\%, \qquad (6)$$

де $\frac{\partial y}{\partial x}$ — граничне забруднення.

Тобто, якщо випуск продукції збільшиться на 1%, то відповідна кількість викидів при цьому збільшиться на 0,62%, що свідчить про досить високий рівень позитивного зв'язку аналізованих факторів.

---

[6] Дрейпер Н., Смит Г. Прикладной регрессионный анализ. Т. 2. М., «Статистика», 1987, 240 с.

Поряд з тим лінійна модель не є досконалою. З метою її вдосконалення ми розглянули можливість використання моделі нелінійного класу функцій. На підставі ряду додаткових розрахунків було визначено, що модель виду $y = b_0 + b_1\sqrt{x}$, яка належить до класу нелінійних функцій (табл. 4), найоптимальніше враховує валові викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря, їх клас безпеки за хімічною агресивністю та рівень санітарно-гігієнічної безпеки залежно від обсягу випущеної продукції (рис. 2).

Таблиця 4

Результати регресійного аналізу залежності викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря від обсягу випуску продукції (нелінійна модель)

Параметр	Оцінка	Стандартна похибка	*T*-статистика	*P*-оцінка
Точка відліку (b_0)	-11,224	13,5	-0,83	0,438
Рівень похилу прямої (b_1)	0,2694	0,052	5,14	0,0021

Як видно з одержаних результатів, ця модель краща від лінійної; на це вказують критерії адекватності, які мають більші показники коефіцієнта детермінації (R^2 = 81,51%), *F*-критерію (F = 18,48), а також значення суми квадратів похибок (SEE = 24,71), що визначає точність прогнозу.

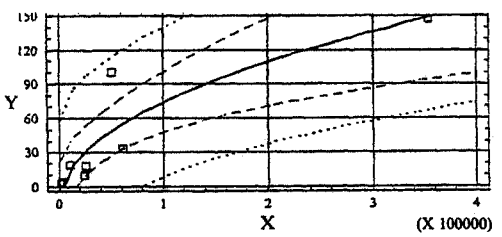

Рис. 2. Оптимальна регресійна модель та її довірчі інтервали залежності *Y-X*.

Незважаючи на те, що величина забруднення, як і у першому випадку, є зростаючою функцією обсягу випущеної продукції, сама залежність має принципово інший характер. Граничною величиною забруднення ($\frac{\partial y}{\partial x}$) є спадна функція обсягу виробництва, тобто при суттєвому збільшенні обсягу виробництва темпи збільшення забруднення знижуються.

Відповідна величина еластичності зміни викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря залежно від змін обсягу випущеної продукції має вигляд:

$$\varepsilon = \frac{\partial y}{\partial x} \cdot \frac{\overline{x}}{y(\overline{x})} = \frac{1}{2} \cdot b_1 \cdot \frac{\overline{x}}{\sqrt{\overline{x}} \cdot y(\overline{x})} = 0{,}596\%. \qquad (7)$$

Використовуючи нелінійну модель виду $y = b_0 + b_1\sqrt{x_i}$ для підприємств хімічного комплексу (у Київському регіоні на 1 січня 1997 р. налічувалося 39 підприємств хімічної і нафтохімічної промисловості, включаючи хіміко-фармацевтичні, що перебували на самостійному балансі), випуск продукції яких у 1996 р. становив 850159 тис. грн.[7], ми визначили, що рівень приведених (з урахуванням екотоксичної дії) викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря дорівнював 237,17 т.

Частку кожного підприємства у забрудненні атмосферного повітря можна розрахувати за формулою:

$$Z_n\% = 100 \cdot \frac{\sum_{i=1}^{n} M_{ij} \cdot K_i(x) \cdot K_i(g)}{\sum_{i=1}^{m} M_j}, \qquad (8)$$

де M_{ij} — маса викиду *i*-го компонента *j*-го підприємства (т/рік); $K_i(x)$ — оціночний індекс хімічної безпеки *i*-го компонента (від 0,2 до 1, залежно від класу хімічної безпе-

[7] Розраховано за даними Держкомстату України, форма СО.

Поряд з тим лінійна модель не є досконалою. З метою її вдосконалення ми розглянули можливість використання моделі нелінійного класу функцій. На підставі ряду додаткових розрахунків було визначено, що модель виду $y = b_0 + b_1\sqrt{x}$, яка належить до класу нелінійних функцій (табл. 4), найоптимальніше враховує валові викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря, їх клас безпеки за хімічною агресивністю та рівень санітарно-гігієнічної безпеки залежно від обсягу випущеної продукції (рис. 2).

Таблиця 4

Результати регресійного аналізу залежності викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря від обсягу випуску продукції (нелінійна модель)

Параметр	Оцінка	Стандартна похибка	*T*-статистика	*P*-оцінка
Точка відліку (b_0)	-11,224	13,5	-0,83	0,438
Рівень похилу прямої (b_1)	0,2694	0,052	5,14	0,0021

Як видно з одержаних результатів, ця модель краща від лінійної; на це вказують критерії адекватності, які мають більші показники коефіцієнта детермінації (R^2 = 81,51%), *F*-критерію (F = 18,48), а також значення суми квадратів похибок (*SEE* = 24,71), що визначає точність прогнозу.

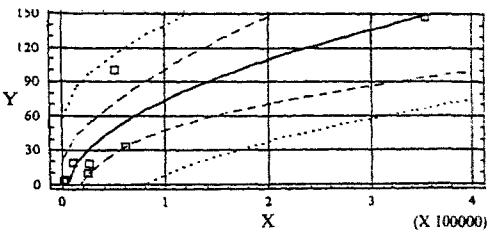

Рис. 2. Оптимальна регресійна модель та її довірчі інтервали залежності *Y-X*.

Незважаючи на те, що величина забруднення, як і у першому випадку, є зростаючою функцією обсягу випущеної продукції, сама залежність має принципово інший характер. Граничною величиною забруднення ($\frac{dy}{dx}$) є спадна функція обсягу виробництва, тобто при суттєвому збільшенні обсягу виробництва темпи збільшення забруднення знижуються.

Відповідна величина еластичності зміни викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря залежно від змін обсягу випущеної продукції має вигляд:

$$\varepsilon = \frac{\partial y}{\partial x} \cdot \frac{\overline{x}}{y(\overline{x})} = \frac{1}{2} \cdot b_1 \cdot \frac{\overline{x}}{\sqrt{\overline{x}} \cdot y(\overline{x})} = 0{,}596\%. \qquad (7)$$

Використовуючи нелінійну модель виду $y = b_0 + b_1\sqrt{x}$, для підприємств хімічного комплексу (у Київському регіоні на 1 січня 1997 р. налічувалося 39 підприємств хімічної і нафтохімічної промисловості, включаючи хіміко-фармацевтичні, що перебували на самостійному балансі), випуск продукції яких у 1996 р. становив 850159 тис. грн.[7], ми визначили, що рівень приведених (з урахуванням екотоксичної дії) викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря дорівнював 237,17 т.

Частку кожного підприємства у забрудненні атмосферного повітря можна розрахувати за формулою:

$$Z_n\% = 100 \cdot \frac{\sum_{i=1}^{n} M_{ij} \cdot K_i(x) \cdot K_i(g)}{\sum_{j=1}^{m} M_j}, \qquad (8)$$

де M_{ij} — маса викиду i-го компонента j-го підприємства (т/рік); $K_i(x)$ — оціночний індекс хімічної безпеки i-го компонента (від 0,2 до 1, залежно від класу хімічної безпе-

[7] Розраховано за даними Держкомстату України, форма СО.

ки); $K_i(g)$ — оціночний індекс токсикологічної безпеки i-го компонента (від 0,25 до 1, залежно від класу безпеки за гігієнічними показниками шкідливості); m — число підприємств; n — число компонентів, що міститься у викиді j-го підприємства.

У результаті проведених досліджень виявилося, що зона підвищених концентрацій шкідливих речовин в атмосферному повітрі сформована викидами підприємств «Росава», «Валса», заводом гумотехнічних виробів та ВАТ «Київхімволокно». Радикальних змін не відбулося і донині. Екологічну ситуацію Київського регіону характеризують як кризову. Незначне зменшення промислових емісій відбулося в результаті спаду виробництва та закриття особливо небезпечних підприємств. Так, припинило свою господарську діяльність ВАТ «Радикал», на межі закриття — «Київхімволокно», проте ще тривалий час вони будуть забруднювати навколишнє середовище нагромадженими токсичними відходами.

Заходи, що не вимагають матеріальних витрат, проводяться, але суттєві зміни, які б задовольнили екологічні вимоги, не відбуваються через відсутність коштів. Адже підприємства працюють на 10—30% від своїх проектних потужностей, про що свідчать суми екологічних платежів, борг за якими тільки по м. Біла Церква за 1996—1998 рр. склав: ВАТ «Росава» — 110,4 тис. грн., ВАТ «Валса» — 54,3 тис. грн., завод гумотехнічних виробів — 9,1 тис. грн.

Практична значущість дослідження полягає в тому, що його результати дозволяють зробити необхідні прогнозні розрахунки щодо інтегральної оцінки участі підприємств хімічної і нафтохімічної промисловості у забрудненні атмосферного повітря. Наведена модель з одержаними функціями справджується лише для існуючого рівня техніки, технології та організації виробництва. із впровадженням прогресивних технологій, нових форм і методів ведення господарської діяльності модель матиме інший характер.

Гонорар за публікацію статті автор передає у фонд розвитку журналу.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ЦИМБАЛЮК С. — Інтегральна оцінка частки підприємства у забрудненні атмосферного повітря: прогнозні розрахунки 65

НА ДОПОМОГУ ВИКЛАДАЧАМ ВИЩОЇ ШКОЛИ

ЗЛУПКО С. — Вивчення економічної україніки — основа формування економістів-державотворців 71

ДО 60-річчя В. М. БОРОДЮКА

Відомий вчений-економіст 75

ЗАМІТКИ І ЛИСТИ

ОДИНЕЦЬ В. — Шляхи удосконалення соціального захисту населення 76

ЛАГОДА Т., ЮРИК Я. — Маркетингові дослідження ринку кондитерських виробів ... 80

СТАВРОВСЬКИЙ Є. — Про комунальні підприємства і сферу їх діяльності 84

НГУЄН ТХАЙ ДОНГ — іноземні інвестиції у В'єтнамі: особливості та перспективи 87

КРИТИКА І БІБЛІОГРАФІЯ

БУРЛАКА Г. — Інвестиційне забезпечення економічного розвитку 89

ГРАБИНСЬКИЙ І., ЗЛУПКО С. — Економічні основи управління поліпшенням якості навколишнього середовища 90

ГАЛАНЕЦЬ В. — Про робітників-хліборобів 91

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

АНОСОВА Л., ГАЛИЦЯ І. — Четверта зустріч учених відділень економіки РАН і НАНУ 93

Звернення вчених 94

Головний редактор І. І. ЛУКІНОВ.
Редакційна колегія АНТОНЬЄВ Г. К., БУДКІН В. С., БУКОВИНСЬКИЙ С. А., ВУСИК І. П. (заст. головного редактора), ГАЛЬЧИНСЬКИЙ В. К., ГЕРАСИМЧУК М. С., ГНИБІДЕНКО І. Ф., ГОЛОВКО В. А., ДЗІСЬ Г. В., ДОЛІШНІЙ М. І., ДОРОГУНЦОВ С. І., ЄРОХІН С. А., КРЕДИСОВ А. І., КУЛЕШИНА К. С. (відповідальний секретар), МАЙКОВ І. В., ПАВЛЕНКО А. Ф., ПАНЧЕНКО Є. Г., ПАРНЮК В. О., ПАРФЕНОВ В. С., САБЛУК П. Т., СИТИХ В. В., СОЛДАТЕНКО М. О., ЧЕРНЯК В. К., ЯКУБОВСЬКИЙ М. М.

Коректори **Г. І. Пасєка, В. Е. Семенцул.**

Технічний редактор **Г. Г. Олешко.**

Здано до набору 12.10.99. Підписано до друку 01.11.99. Формат 70x108$^{1}/_{16}$. Папір друк. № 2. Офсетний друк. Ум. друк. арк. 8,4. Ум. фарб. відб. 8,8. Облік вид. арк. 11. Загальний тираж 4869. Зам. 0134911.

Ціна 3 грн. 60 коп.

Адреса редакції: 01015, Київ-15, вул. Цитадельна, 4/7.
Реєстраційне свідоцтво КВ № 1027 від 26 жовтня 1994 р.
Телефони: заст. головного редактора 290-32-71, відповідального секретаря 290-52-75, завідуючого редакцією 290-31-10.

Набір, верстка та друк комбінату друку видавництва «Преса України».

«ЭКОНОМИКА УКРАИНЫ», политико-экономический журнал Министерства экономики Украины, Министерства финансов Украины и Национальной Академии наук Украины.
Издается с сентября 1958 года. Выходит ежемесячно.
Адрес редакции: 01015, Киев-15, ул. Цитадельная 4/7.

Типография № 1 издательства «Преса України».
03047, Киев-47, пр. Перемоги, 50.

© Видавництво «Преса України», «Економіка України», 1999.